

L'Escola Baixeras arriba al seu centenari sent un referent històric educatiu a la ciutat

- L'escola Baixeras va ser una de les primeres escoles públiques graduades de Barcelona i una de les pioneres en la introducció del treball per projectes i del mètode Freinet
- Actualment l'Escola Baixeras forma part de la Xarxa d'Escoles Històriques de Barcelona (XEHB) amb l'objectiu de conservar i difondre el patrimoni educatiu amb propostes didàctiques
- L'escola té una línia d'infantil i primària (3-12) i 210 alumnes

Barcelona, 22 de març de 2022

Aquest dimarts, 22 de març, s'inicien els actes de celebració del centenari de l'Escola Baixeras del districte de Ciutat Vella (C/Salvador Aulet, 1). A les 11 del matí tindrà lloc la inauguració d'un faristol que explica la història de l'Escola Baixeras, a la cantonada de Via Laietana. Es comptarà amb la participació d'alumnat del centre i docents, a més del regidor del districte Jordi Rabassa i de l'Ateneu de Memòria Popular. A la tarda, a partir de les 17:30 tindrà lloc un acte de divulgació històrica "*Baixeras: 100 anys fent ciutat des de l'escola*" amb tres conferències dirigides a persones del món de l'educació, docents, estudiants, famílies i exfamílies interessades. L'acte, al qual hi assistirà el regidor d'Educació, Pau González, tindrà aforament limitat i serà amb inscripció prèvia. Les tres conferències seran:

- *L'escola Baixeras: "de palau de la cultura a escuela Nacional. (1922-1971)*
Celia Cañellas, historiadora i professora d'institut jubilada.
- *Ministral, l'escriptor oblidat*
Joan Manuel Soldevila, catedràtic de literatura a Figueres.
- *Memòria grisa del Baixeras del tardo franquisme i la transició*
Toni Canales, exalumne Baixeras. Doctor en història i professor del Departament d'Estudis Educatius de la facultat d'Educació de la Universitat Complutense Madrid.

El diumenge 27 de març, d'11 del matí a 19 de la tarda, tindrà lloc una festa a Via Laietana, amb jocs de carrer, grups de música, tallers i un dinar de la comunitat educativa, a més de la ballada de Gegants de l'escola.

També l'alumnat del centre realitza un projecte sobre el centenari de l'escola; i els alumnes de 5è de primària, duen a terme un projecte específic amb el Servei Educatiu del Born, el

Centre de Cultura i Memòria utilitzant les seves instal·lacions i el material del museu de l'escola.

I per acabar, en la web de l'escola es podran trobar vídeos, materials diversos i càpsules audiovisuals sobre la història i vivències de l'escola.

Història de l'Escola Baixeras

El Grup Escolar Baixeras va obrir les seves portes en el 1922, seguint un pla de creació d'escoles públiques per tota la ciutat ideat en el 1916 per la Comissió de Cultura, i posat en marxa sota les directrius d'unes escoles que havien de diferenciar els grups per edats, fomentar la higiene i proposar espais per aules complementàries com biblioteques, laboratoris, gimnasos, aules de dibuix i sales d'actes. El nom de l'escola ve per l'arquitecte Àngel Baixeras, qui va idear el projecte d'obrir Via Laietana al mar i situar-hi una escola. Qui va saber interpretar aquesta voluntat de dignificar l'escola pública amb la concepció d'uns edificis monumentals que acomplien les exigències de funcionalitat va ser l'arquitecte Josep Goday, amb un llenguatge esdevingut símbol de l'esperit noucentista, ple de referències al passat arquitectònic i a la tradició decorativa catalana.

El primer edifici d'aquest pla es va situar a Via Laietana amb quatre plantes i aules distribuïdes entorn un hall, que permetia activitats conjuntes a cadascuna, dutxes i tallers de manualitats al semisoterrani i un pati al terrat. Es va dotar al centre d'instruments de laboratori adients per la pràctica d'un aprenentatge experimental.

L'Ajuntament va negociar amb el Ministerio de Educación Pública la creació d'un Patronat Escolar que li permetés seleccionar, mitjançant concurs, els mestres nacionals més adients per dur a terme la renovació educativa desitjada. El primer director va ser Fèlix Martí Alpera, fins el moment professor de la Normal de Barcelona i amb un ampli bagatge com a docent tant per Espanya com a l'estranger. Martí va proposar una educació laica el centre i va introduir mètodes moderns per a l'època com el Montessori a parvulari, el treball per projectes i cooperatiu, el mètode Dalcroze per a les activitats musicals i l'aplicació de les teories de Freinet, fent ús de la impremta per a la confecció de la revista escolar, i fomentant la utilització de mitjans audiovisuals, com diapositives i cinema.

Fins el 1935, quan es van iniciar les obres per a la construcció d'un nou pis per ampliar els espais, l'escola va ser només per a nens, i a partir d'aquesta data va incorporar nenes i també docents femenines. Els alumnes gaudien de llibretes i material escolar gratuït subministrat pel Patronat, i van deixar constància de les activitats als diaris de classe, i la revista Baixeras va divulgar en els àmbits pedagògics les experiències educatives dutes a terme. Es va crear l'Associació d'Amics de GE Baixeras, que proposaven activitats culturals fora de l'horari lectiu i les sufragaven econòmicament.

Però la Guerra Civil va afectar el dia a dia de l'escola, i es van traslladar les classes al cinema Novedades del carrer Casp, per tenir més seguretat. Després de la guerra va haver canvi de direcció. Des dels anys 50 l'escola va tenir un grau d'iniciació professional a les

tardes i classes complementàries que van ajudar els alumnes, fins els 14 anys, a la posterior inserció laboral.

La Ley General de Educación de 1970 va ser una fita transcendental en el món educatiu, ja que va establir l'obligatorietat de l'ensenyament bàsic fins els 14 anys, que permetia l'accés al títol de Graduat escolar. L'Ensenyança General Bàsica (EGB) va possibilitar per primera vegada des de 1939 la coeducació a les aules i l'ensenyament de les "lengües regionales", i en el centre, des del curs 1972-1973, els grups de 7è i 8è d'EGB van ser mixtos. El grup Baixeras també va funcionar com a escola de pràctiques dels alumnes de l'Escola de Formació de professorat d'EGB de la Universitat de Barcelona.

La LOGSE, promulgada el 1990, va convertir l'escola en un Centre d'Educació Infantil i Primària (CEIP) i la seva aplicació va fer que els alumnes marxessin del centre als 12 anys per cursar l'ESO als instituts. L'escola va haver d'adaptar-se a les noves realitats amb aules d'acollida per alumnes procedents d'altres cultures; atenció als alumnes amb necessitats educatives especials amb el suport dels EAPs; i la familiarització amb l'ús de les noves tecnologies informàtiques.

Projecte "Patrimoniem l'Escola Baixeras"

L'escola Baixeras, d'una línia i uns 210 alumnes entre educació infantil i primària (3-12) pertany a la Xarxa d'escoles Històriques de Barcelona (XEHB) formada per algunes escoles històriques que es proposen realitzar projectes d'ús didàctic amb el patrimoni escolar, recuperar la memòria històrica de la l'educació de Barcelona, preservar i utilitzar el patrimoni educatiu i museïtzar els centres públics històrics de la ciutat.

Des de fa uns anys, a l'escola es realitzen propostes didàctiques en format projecte amb l'alumnat de cycle superior de primària amb fonts orals, escrites, iconogràfiques i materials conservades al centre que permeten desenvolupar activitats de recerca històrica i de treball curricular de totes les àrees. La motivació de l'alumnat per conèixer el seu passat més proper i els interessos del grup guien i aporten nous coneixements a tota la comunitat gràcies a la relació d'aprenentatge intergeneracional entre alumnes i exalumnes.

El projecte "Patrimoniem l'Escola Baixeras" permet recuperar la memòria del centre i de Barcelona de manera propera, preservar i visualitzar el patrimoni educatiu del centre, conservar els materials, vincular el centre al barri i a la ciutat, i aconseguir que l'alumnat valori i estimi la seva escola i desenvolupi un sentiment de pertinença a una comunitat i a la seva ciutat.